

Teie: e-kiri 30. juuli 2021

Meie: 10.09.2021

Keskkonnaühenduste seisukohad EL kliima- ja energiaalase seadusandluse paketi „Eesmärk 55“ (ehk „Fit For 55“) kohta

Täname võimaluse eest esitada oma tagasisidet Eesmärk 55 paketi ning tervitame paketi eesmärki viia EL kliima- ja energiaalane seadusandlus kooskõlla endisest ambitsioonikama EL 2030. aasta 55% heitmete vähendamise kliimaeesmärgiga. Altpoolt leiate meie kirjalikud ettepanekud ette antud formaadis.

Paketi-ülesed üldised märkused

Paketiülese märkusena toome esimesena välja, et ka senisest ambitsioonikam [55% heitmete vähendamise eesmärk pole piisav](#), saavutamaks Pariisi kliimaleppe võetud kohustust püüda piirata üleilmselt soojenemist mitte enam kui 1,5 kraadi võrra võrreldes tööstusrevolutsiooni eelse ajaga. Selleks, et EL annaks oma õiglase panuse 1,5 kraadise soojenemise piiresse jäämiseks, peaks heite vähendamine ELis olema vähemalt 65% aastaks 2030¹, kusjuures ELi HKS-i vähenemine oleks 70% ja JKMI panus 50% võrreldes 2005. aastaga. Seega peaks ka Eesti ühes teiste liikmesriikidega toetama Euroopa Komisjoni ettepanekutes kliimaambitsiooni säilitamist ning tõstmist.

Üldiselt saab keskkonna seisukohast toetada paketti suunavat loogikat, mis näeb ette saastamise maksustamist ning (kliima)innovatsiooni soodustamist. Samal ajal tuleb aga rõhutada, et eduka kliimaülemineku õnnestumiseks nii Euroopa Liidus laiemalt kui ka siseriiklikult on oluline rohepöörde sotsiaalsete ja majanduslike mõjude mõistmine ning nendega oskuslik tegelemine. Paketist tuleneval kliimapolitikas peab olema seega väga selge sotsiaalne dimensioon, kuna sotsiaalküsimuste lahendamist ei saa jätta pelgalt turuloogika pärusmaaks.

Üht kõige suuremat potentsiaali kliimasoojenemise kiirel pidurdamisel saab omistada fossiilkütuste kasutamise kiirele lõpetamisele, nagu on toonud välja ka [Rahvusvahelise Energiaagentuuri 2021 raport](#) kliimanetraalse energiasüsteemi saavutamisest aastaks 2050. Olukord, kus Eesmärk 55 pakett sisaldab mh ettepanekut luua heitkogustega kauplemise süsteem ka transpordi- ja hoonete sektorisse, mis kannaks kulud üle tarbijatele, ent samas jätkub tasuta

¹ Paris Equity Check: Pledged Warming Map, Emissions trajectories to stay below 2 °C and 1.5 °C, relative to 1990, European Union (27) <http://paris-equity-check.org/warming-check.html#open-graph>

heitekvootide jagamine suurtööstusele kuni aastani 2035, on ebaõiglane, lükkab edasi üleminekut puhtamale majandusele ning soodustab ebavõrduse teket ja omab potentsiaali suurendada sotsiaalset vastuseisu kliimapoliitikale.

Kliimaambitsiooni tõstmisel kliimamuutuste leevendamiseks ei saa mööda vaadata ka elurikkuse kriisist maailmas. Oluline on tagada, et kliimaeesmärkide täitmisel võetakse arvesse ka ökosüsteemide säilitamise ja kaitsmise olulisust. Metsanduses ja maakasutuses peitub potentsiaal kliima ja elurikkuse hoidmiseks, ent selleks on vajalik toetada süsiniku hoidmist olemasolevates ökosüsteemides, mitte vaadata metsandust ja maakasutust kui võimalust tänaseid tegematajätmissi kompenseerida.

Kliimamuutuste pidurdamisel 1,5 kraadi piires ja elurikkuse kao peatamisel on lisaks inimühiskonna toimimiseks vajaliku keskkonna tagamisele ja konfliktiohu vähendamisele² ka majanduslik ja poliitiline väärtus.

Mida kauem venitame tegevustega, seda kallimaks muutub kliimaneutraalsuse saavutamine.³ Kliimamuutuste kiire pidurdamine on majanduslikult soodsam, kui hiljem tekkinud kahjude korvamine. ÜRO Keskkonnaprogrammi hinnangul ulatuvad kliimamuutustega kohanemise kulud selle kümnendi lõpuks iga-aastaselt kuni 300 miljardi dollarini ning 2050. aastaks kuni 500 miljardi dollarini.⁴ Kui EL ja teised maailma riigid täidavad oma lubadused, siis jõuab maailm 2,4 kraadise soojenemiseni.⁵ Swiss Re hiljutise analüüsi järgi kaotab maailm 2,6 kraadise soojenemise tulemusel SKPs 14%, kuid kui suudame jääda soojenemisega alla 2 kraadi ehk kinni pidada Pariisi leppest, siis on kaotus 4%. Need on vaid mõned näited võimalikest kahjustest. Siiski tuleb arvestada hiljuti avaldatud uuringu leiuga, et kuigi kliimamuutuste kahjude majanduslikes hinnangutes on palju määramatust, siis senised analüüsid on kahju tugevasti alahinnanud.⁶ Samal ajal on ambitsioonikas tegutsemises mitmeid võimalusi. Näiteks renoveerimislaiane töötab tuua ELi 160 000 rohelist töökohta.⁷

Looduse majanduslik väärtus kliima reguleerimisel Euroopas on 464 dollarit hektari kohta aastas.⁸ Elurikkuse kaol on suured majanduslikud kahjud, kuna enam kui pool (40 triljonit eurot) maailma SKPst sõltub loodusest. Eesti maasikakasvatuse näitel võib tolmeldajateta jääda saamata 3,9...18,7 miljonit eurot aastas. Samas on Natura 2000 võrgustiku aastane kasu hinnanguliselt 200-300 miljardit eurot aastas ja elurikkusesse panustamine võib ELis kaasa tuua 500 000 uut töökohta.⁹

2 <https://news.stanford.edu/2019/06/12/climate-change-cause-armed-conflict/>

3 <https://www.sei.org/publications/eesti-kliimaambitsiooni-tostmise-voimaluste-analuus/>

4 https://www.unep.org/resources/adaptation-gap-report-2020?_ga=2.39227047.58644821.1610538759-1015696374.1609761054

5 https://climateactiontracker.org/documents/853/CAT_2021-05-04_Briefing_Global-Update_Climate-Summit-Momentum.pdf

6 <https://iopscience.iop.org/article/10.1088/1748-9326/ac1d0b>

7 <https://www.buildup.eu/en/practices/publications/renovation-wave-european-green-deal>

8 https://ipbes.net/news/media-release-biodiversity-nature%E2%80%99s-contributions-continue-%C2%A0dangerous-decline-scientists-warn?fbclid=IwAR1Vynp-XsKkWmAdfv5Xh95K_4qdmjyofVudujBFsScGcOGkNPQ3uebtGyk

Metsade taastamise näitel on hinnatud, et iga looduse taastamisse investeeritud dollar toob tagasi 7-30 dollarit looduse hüvede paranemise ning sotsiaalmajandusliku kasu läbi.¹⁰

Eesti inimeste seas on oluliselt tõusnud mure kliimamuutuste pärast: 2021. aasta andmetel peab kliimamuutust väga tõsiseks probleemiks 63% vastanutest ning nende inimeste osakaal on pidevalt tõusuteel.¹¹ Niisiis on ka ühiskondlik tellimus ambitsioonikaks kliimapoliitikaks märkimisväärne ning aina suurenev.

Seega kutsume üles Eesti seisukohtade kujundamisel vaatlema paketti kui tervikut, võimalust Eesti ja Euroopa majanduse konkurentsivõime kasvatamiseks ning maailmas rohepöörde teerajajateks saamist, lähtudes selle kujundamisel parimast olemasolevast teadusteadmisest kliimakriisi vastu võitlemise olulisusest, mitte kitsalt mõne majandusharu ärihuvidest.

Paketi konkreetsete failide kohta käivad märkused

Failid	Märkused
<ul style="list-style-type: none">- EL-i heitkogustega kauplemise süsteem- Turustabiilsusreserv- Lennunduse ELi heitkogustega kauplemise süsteem <p><i>Peavastutaja: Keskkonnaministeerium</i></p>	<p>Euroopa Komisjoni välja pakutud EL HKSi muudatusettepanekud pole piisavalt ambitsioonikad, et olla kooskõlas Pariisi kliimaleppega: viimase kohaselt peaks ELi HKSi üleüldine heitkoguste vähenemise eesmärk olema 70% aastaks 2030, praegu välja pakutud 61% asemel.</p> <p>Selleks, et saavutada kliimamuutuste pidurdamine enne 1,5 kraadise soojenemispunkti ületamist, peaks Eesti toetama ELi HKSi järgmisi uuendusi:</p> <p>*Lubatud heitkoguse ühikuid peab ELi heitkogustega kauplemise süsteemis olema oluliselt vähem, et olla vastavuses süsinikuheite 70% vähenemisega. Selleks tuleb ühekordselt vähendada 450 miljonit ühikut ja LHÜde igaaastane vähenemine peab olema kiirem EK välja</p>

9 The business case for biodiversity, The European Green Deal, May 2020, factsheet

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/api/files/attachment/865555/factsheet-business-case-biodiversity_en.pdf.pdf

10 <https://www.oecd-ilibrary.org/sites/f71c8feb-en/index.html?itemId=%2Fcontent%2Fcomponent%2Ff71c8feb-en>

11 Eurobarometer 2021, climate change, fact sheet EE. <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2273>

	<p>pakutust. Turustabiilsusreserv peab olema tugevam, et vältida järjekordset hinna kukkumist. Seda saab toetada ka minimaalse LHÜde hinna sisse seadmine (<i>carbon floor price</i>). Kõrgem hind annab ka riikidele võimaluse rohkem tulu teenida, kui nad müüvad ühikuid enampakkumistel. Riigi tulude suurenemist enampakkumistel kinnitab ka kliimaambitsiooni suurendamise mõjuhinnang.¹²</p> <p>*Tasuta ühikute jagamine tuleb lõpetada kohe. Kõik ettevõtted peaksid ostma ühikuid võrdsetel tingimustel avalikult süsinikuturult, et oleks tagatud "saastaja maksab" põhimõte.</p> <p>Põhjendused: praegune tasuta ühikute välja jagamine on viinud selleni, et kliimaneutraalsusele üleminek lükkub aina kaugemale.</p> <p>-Tasuta ühikute jagamisega ei ole tagatud "saastaja maksab" põhimõte, mis on sõnastatud Euroopa Liidu toimimise lepingus.¹³ Arvestades, et Euroopa Komisjoni ettepanek on luua ELi HKS süsteem ka transpordi ja hoonete sektorisse, kus kulud võivad edasi kanduda tarbijatele, tekitab see veelgi nähtavama ebaõigluse. Eelkõige kannatavad sotsiaalmajanduslikult nõrgemas seisus kodanikud, samal ajal kui suurtööstus ei pea oma saastamise eest endiselt õiglast hinda maksma.</p> <p>- Ettevõtted on süsteemi arvelt põhjendamatult tulu teeninud (Carbon Market Watchi hinnangul perioodil 2008-2019 kuni 50 miljardit eurot).¹⁴</p> <p>- Aastatel 2012-2018 tööstusheide praktiliselt ei vähenenud. On näha, et ELi HKS ei täida oma ülesannet ja selle põhjuseks on nimelt tasuta ühikud.¹⁵</p> <p>- Tasuta LHÜde jagamine võtab riikidelt ära ka</p>
--	---

12 Euroopa Liidu 2030. aasta kliimaeesmärgi võimaliku ambitsioonikuse suurendamise sotsiaalmajandusliku mõju analüüs, <https://envir.ee/media/1425/download>

13 <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:12012E/TXT&from=EN> artikkel 191

14 <https://carbonmarketwatch.org/publications/the-phantom-leakage/>

	<p>võimaluse need ühikud enampakkumistel maha müüa ning raha kasutada kliimaeesmärkide täitmiseks.</p> <p>- Ei ole tõestatud, et rakendus oht ettevõtete kolimiseks EList välja ning samuti on analüüsitud, et tõenäoliselt ei juhtu see ka tulevikus.¹⁶ Seega ei ole tasuta LHÜde võimaldamine põhjendatud ja tuleb kiiremas korras lõpetada.</p> <p>*ELi HKS süsteemi peab laiendama rahvusvahelisele lennundusele ja laevandusele täiel määral</p> <p>Tervitame Euroopa Komisjoni ettepanekut kasutada riiklikult eraldatavate heitkoguste ühikute müügist saadav tulu edaspidi 100% kliimaeesmärkide täitmiseks praeguse 50% asemel. On aga vaja tagada, et enampakkumistulust ei liiguks midagi fossiilkütuste edasiseks toetuseks. Lisaks teeme ettepaneku tõhustada üle-Euroopalist järelvalvet tulude siseriikliku kasutusele üle, kuivõrd aastal 2019 ei täitnud soovituslikku 50% kliimaeesmärkidesse panustamise piiri 7 liikmesriiki.</p>
<p>- Hoonete ja maanteetranspordi ELi heitkogustega kauplemise süsteem</p> <p><i>Peavastutaja: Keskkonnaministeerium</i></p>	<p>Keskkonnaühendusi teeb murelikuks uus planeeritav EL heitkogustega kauplemise süsteem hoonetele ja maanteetranspordile, kuna sellega kaasneb oht sotsiaalse ebavõrdsuse suurenemiseks ning energiaostuvõimetuse tõus eriti vähemate võimalustega ühiskonnagruppide hulgas. Üldprintsibiina pooldame 'saastaja maksab' printsiibi rakendamist. Kui samal ajal jätkab suurtööstus praeguse ELi HKS-i raames tasuta heitekvootide saamist, ei saa rääkida õiglasest kliimapoliitikast.</p>

15 https://carbonmarketwatch.org/wp-content/uploads/2021/04/A-New-Hope_recommendations-for-the-EU-ETS-review-2.pdf

16 https://carbonmarketwatch.org/wp-content/uploads/2021/06/Survival-guide-to-industry-lobbying_WEB.pdf

	<p>Teeme ettepaneku tugevdada lisaks uue HKS-i loomisele hoonete ja maanteetranspordi dekarboniseerimiseks endisest enam sektoreid puudutavaid regulatiivseid meetmeid, nt sõiduautode ja kaubikute heitenormid ning hoonete energiatõhususe standardid. Tõhusate regulatiivsete meetmete prioriseerimine süsiniku maksustamise kõrval aitab ka kiirendada innovatsiooni ning suunata majandusüleminekut neis sektorites. Uue süsteemi sotsiaalsete mõjude pehendamiseks mõeldud sotsiaalse kliimafondi puhul on oluline ka sotsiaalmajanduslikult vähemate võimalustega ühiskonnagruppide toetamine.</p>
<p>- Jagatud kohustuse määrus <i>Peavastutaja: Keskkonnaministeerium</i></p>	<p>Tervitame Euroopa Komisjoni ettepanekut säilitada liikmesriikidele individuaalsed eesmärgid jagatud kohustuse määрусega (JKM) hõlmatud sektorites, kuna see aitab liikmesriikidel võtta vastutuse kliimameetmete disainimise eest ning kujundada siseriiklikult kõige sobivam heitmete vähendamise plaan JKM sektoritele. Seega on oluline Eestil ka seista riiklike eesmärkide säilitamise eest.</p> <p>Üleüldine JKM eesmärk on aga liiga madal, et EL annaks oma õiglase panuse Pariisi kliimaleppega soovitud 1,5 kraadise soojenemise piiresse jäämiseks. Heite vähendamine EL-s peaks olema tervikuna aastaks 2030 65%, sh JKM panus sinna oleks 50% võrreldes 2005. aastaga. Praegune välja pakutud EL-ülene 40% heitmete vähendamise eesmärk JKM sektorile on küll samm õiges suunas, ent endiselt vähem Pariisi leppega võetud kohustustest.</p> <p>Euroopa Komisjoni ettepanekut kliimamuutuste pidurdamiseks JKM sektoris nõrgendavad erinevad seaduseaugud ja paindlikkusmehhanismid. Kõik senised JKM määрусes kehtivad paindlikkusmehhanismid ehk lisavõimalused eesmärkide täitmiseks jäävad kehtima, sh kauplemise loodud heitkoguste ühikutega (<i>annual emissions allocation</i> ehk AEA), ühikute ülejäägi ülekandmine järgmisesse aastasse ning teatud piirides järgmisest aastast laenamine. Lisaks on</p>

	<p>võimalik kasutada LULUCF sektori sidumise arvestamist JKM eesmärkide täitmiseks.</p> <p>Sellised paindlikkusmehhanismid, eriti sektoritevaheline paindlikkus pärsivad varase tegutsemise eelist ning nõrgestavad omakorda ka riiklike eesmärke. Teeme ettepaneku lõpetada esimesel võimalusel sektorite vaheliste paindlikkusmehhanismide lubamine, kuna see nõrgestab EL kliimapolitikat laiemalt. Esiteks, sujuva trajektoori tagamiseks kliimaneutraalsuseni peavad panustama kliimaüleminekusse kõik sektorid. Kõige olulisem on inimtegevuse tagajärjel tekkivate kasvuhoonegaaside heite kiire vähendamine - seda saab teha peaaesjalikult HKS ja JKM sektoris. Ökosüsteemide sidumisvõimet tuleb aga kasutada sinna juba ajalooliselt heidetud süsiniku tagasi püüdmiseks ja talletamiseks, mitte tänaste tegematajätmistest kompenseerimiseks. Teiseks on LULUCFi süsinikuarvestus palju ebatäpsem kui JKM sektorite arvestus ning sektoritevaheline paindlikkusmehhanismide kasutamine ei pruugi aidata saavutada tegelikku heite vähendamist vajalikul määral.</p>
<p>- Maakasutuse, maakasutuse muutuse ja metsanduse sektorid</p> <p><i>Peavastutaja: Keskkonnaministeerium</i></p>	<p>Kasu kindlustamiseks kliimale ja elurikkusele tuleb LULUCF muudatuseettepanekuid seada selliselt, et need aitaks hoida süsinikku olemasolevates ökosüsteemides.</p> <p>Üle-euroopaline sidumise eesmärk (praeguse Euroopa Komisjoni ettepaneku kohaselt 310 mln t CO₂ ekvivalenti) ning Eestile sellest langev osa peab olema ambitsioonikam. Oluline on ka eesmärkide võimalikult tugev jõustamine.</p> <p>Vältida tuleb paindlikkusmehhanisme LULUCF ning jagatud kohustuse määruse sektori vahel, kuna LULUCF sektori sidumine ning fossiilsed emissioonid ei ole otseselt võrreldavad. Heitkoguste ja heitmete mõõtmine LULUCF sektoris on alati vähem täpne ja LULUCF sektoris asuvaid süsinikuvarusid ei saa pidada püsivaks samamoodi nagu fossiilkütuste heitkoguste vähendamist ja fossiilkütuste heitmata jätmist, s.o sisuliselt nende maa sees</p>

	hoidmist.
<p>- CO2 heitkoguse standardid sõidukitele</p> <p><i>Peavastutaja: Keskkonnaministeerium</i></p>	
<p>- Sotsiaalne kliimafond</p> <p><i>Peavastutaja: Rahandusministeerium</i></p>	<p>Tervitame Euroopa Komisjoni ettepanekut luua sotsiaalne kliimafond kompenseerimaks EL HKS laiendamisega kaasnevat sotsiaalset mõju haavatavamatele sihtrühmadele. Kliimafondi disainides tuleb aga konkreetselt planeerida selle suunamine sotsiaalmajanduslikult kõige haavatavamatele ühiskonnagruppidele ja sihtrühmadele.</p> <p>Teeme ettepaneku seista läbirääkimistel seisukoha eest, et seada rangemad kriteeriumid fondi rahade kasutusele, et mitte ergutada selle kasutamist investeringuteks, mida on võimalik rahastada ka muudest vahenditest (nt taasterahastu, õiglase ülemineku fond jt meetmed). Oluline on eraldada osa rahast konkreetselt haavatavamate ühiskonnagruppide otsetoetuseks, et võimaldada maanteetransporti ja hoonete soojustamist, jätkates samal ajal kliimaneutraalsete alternatiivide väljatöötamist ja pakkumist.</p>
<p>- Piirimeede</p> <p><i>Peavastutaja: Rahandusministeerium</i></p>	<p>Toetame piirimeetme sisse seadmist, kuid tasuta ühikute võimaldamine ettevõtetele ei tohi olla sõltuvuses süsiniku piirimeetme tööle hakkamisega ja see tuleb koheselt lõpetada. Piirimeede tuleb toimima saada võimalikult kiirelt ja peab hõlmama algusest peale ka rafineerimissektorit, kuhu kuulub põlevkivitööstus. Piirimeetme kujundamisel tuleb silmas pidada ka vähem arenenud riikide võimalusi enda tööstuste süsinikumahukuse vähendamiseks ning mõistlik osa piirimeetmega kogutavast tulust tuleb suunata vähem</p>

	<p>arenenud riikide tööstuste süsinikumahukuse vähendamisesse.</p>
<p>- Energiamaksustamine</p> <p><i>Peavastutaja: Rahandusministeerium</i></p>	
<p>- Energiatõhusus</p> <p><i>Peavastutaja: Majandus- ja kommunikatsiooniministeerium</i></p>	<p>Tunnustame Euroopa Komisjoni ettepanekut anda senisest tugevam õiguslik alus energiatõhususe esikohale seadmisele. Energiatõhususse panustamine tasub end ära nii kliima kui inimeste heaolu mõttes, aidates vähendada energiavaesuse probleemi ning luues aluse uute töökohtade tekkeks.</p> <p>Saavutamaks Pariisi kliimaleppega võetud soojenemise piiramise 1,5 kraadini eesmärki, ei ole praegune siht piisavalt ambitsioonikas: 2030. aastaks on tarvis toetada vähemalt 45% energiatõhususe eesmärki.</p> <p>Eesmärkide täitmiseks on vaja ka võimalusi neid jõustada: toetame EL-ülese õiguslikult siduva energiatõhususe eesmärgi taastamist, ent puudu on endiselt riiklikud eesmärgid liikmesriikidele, mis aitaksid tõhustada ja korrigeerida EL-ülese eesmärgi poole liikumist. Kutsume seega Eestit üles seisma ka riiklike eesmärkide kehtestamise poolt energiatõhususe vallas.</p>
<p>- Taastuenergia</p> <p><i>Peavastutaja: Majandus- ja kommunikatsiooniministeerium</i></p>	<p>*Pariisi leppe täitmiseks piisavalt kiire energiaülemineku trajektooriga liikumiseks peavad tänased eesmärgid taastuenergiasektoris olema ambitsioonikamad. Teeme ettepaneku tõsta taastuenergia osakaalu - see peab olema aastaks 2030 vähemalt 50% energia lõpptarbimisest.</p>

	<p>*Riikidele tuleb seada siduvad taastuenergia eesmärgid.</p> <p>Põhjendus: see aitaks suurendada etteaimatavust turgudel kõikide osapoolte jaoks ning annaks valitsustele tõuke julgemaks tegutsemiseks.</p> <p>*Meie ettepanek on välistada kõik JRC raportis "<u>Puitbiomassi kasutamine energiatootmiseks ELis</u>" kohaselt potentsiaalsed kliima- ja elurikkuse seisukohast kahjuliku mõjuga stsenaariumid. Parim viis selle saavutamiseks on mitte käsitleda metsast pärit puitu taastuenergia allikana.</p> <p>Põhjendus: säästlikkuse kriteeriumide täpsustamine ning kaskaadkasutuse põhimõtte kasutuselevõtt ei ole piisav, et lahendada bioenergeetikast tulenevat raiesurvet ja selle mõju metsade elurikkusele ning süsiniku sidumise võimele.</p>
<p>- Alternatiivkütuste taristu</p> <p><i>Peavastutaja: Majandus- ja kommunikatsiooniministeerium</i></p>	<p>Pakett keskendub tugevalt alternatiivkütuste kasutuselevõtule: elektri- ja vesiniksõidukite laadimistaristu ja uute sõidukite CO2 standardite muutmise on mõistagi positiivne samm, millele üleminek võtab aega aastaid. Paketi puudujääk on aga, et seal ei rõhutata jalgrataste ning teiste kergliiklusvahendite kasutamise populariseerimist ja mugavamaks ja turvalisemaks muutmist läbi infrastruktuuri arendamise, mis annaks tulemust märksa kiiremini. Eelnevale on viidanud ka European Cycling Federation (ECF). ECF-i 2018. aastal tehtud analüüsi alusel säästab jalgrattasõit EL-is üle 16 miljoni tonni CO2 ekvivalenti aastas.</p>
<p>- Uute sõiduautode ja uute väikeste tarbesõidukite CO2 standardite muutmise</p>	<p>¹⁷Kergliiklustraristule keskendumine tõstaks ka inimeste heaolu: paraneksid tervisenäitajad ja liikuvus oleks mitmekülgsemalt kättesaadav kõigile ühiskonna liikmetele.</p>

<p>- Lennukikütused</p> <p><i>Peavastutaja: Majandus- ja kommunikatsiooniministeerium</i></p>	
<p>- Laevakütused</p> <p><i>Peavastutaja: Majandus- ja kommunikatsiooniministeerium</i></p>	

Lugupidamisega allolevate ühenduste nimel

/allkirjastatud digitaalselt/

Tarmo Tüür
Eestimaa Looduse Fond
juhatuse esimees

Allakirjutanud ühendused:

Eestimaa Looduse Fond
Eesti Üliõpilaste Keskkonnakaitse Ühing "Sorex"
Bioneer.ee (MTÜ Ökotark)
Koosloodus SA
Pärandkoosluste Kaitse Ühing
Eesti Ornitoloogiaühing
Läänerannik
Eesti Roheline Liikumine
Balti Keskkonnafoorum
Keskkonnaõiguse Keskus
Tartu Üliõpilaste Looduskaitse Ring
Mondo
Fridays For Future Eesti (MTÜ Loodusvõlu)
SA Rohetiger